

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಮಕ್ಕಳು, ವಾಯು, ಮತ್ತು ಕೊರೊನಾ :

ಗೆಲವು ಯಾರಿಗೆ ?

“ ಕೊವಿಡ್-19 ” ಕಾಮಿಕ್ ಅರಿವು ಕಥಾ ಮಾಲೆ

ವಾಯು : ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಸೂಪರ್ ಹೀರೋ.
ಅವನು ಕೊರೊನಾ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನಾ ?

ಕೊರೊನಾ : ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಅತೀ ವೇಗವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತಿರುವ ವೈರಸ್ ಆಗಿದ್ದು COVID-19 ಕಾಯಿಲೆ ತರುತ್ತದೆ.

Dr. Ravindra Khaiwal
Dr. Suman Mor

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಮಕ್ಕಳು, ವಾಯು ಮತ್ತು ಕೊರೊನಾ- ಗೆಲುವು ಯಾರಿಗೆ ? (ಕೊವಿಡ್-19 ಕುರಿತು ಕಾಮಿಕ್ ಅರಿವು ಕಥಾ ಮಾಲೆ)

ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಭಯ, ಆತಂಕ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಜನರು ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳು ಹಾಗೂ ದೂರದರ್ಶನದ ಮುಖಾಂತರ ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೊಡ್ಡವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಕ್ಕಳವರೆಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಆದರೆ 12 ಷರ್ವದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಆತಂಕ ಹುಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಸರಳವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು-ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ನೀಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

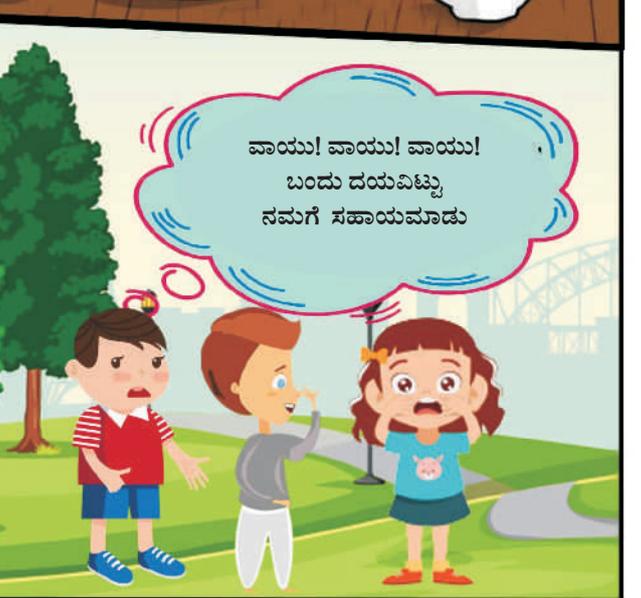
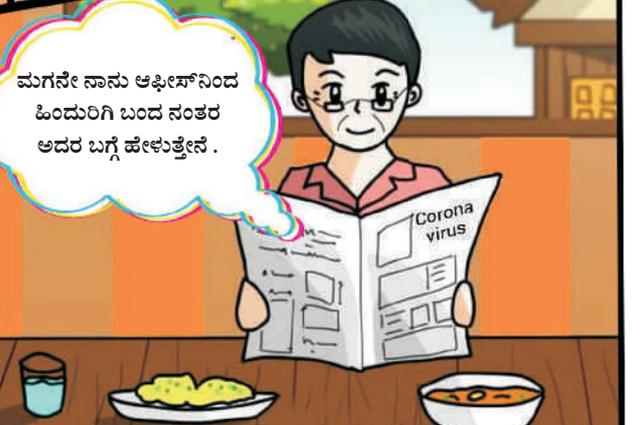
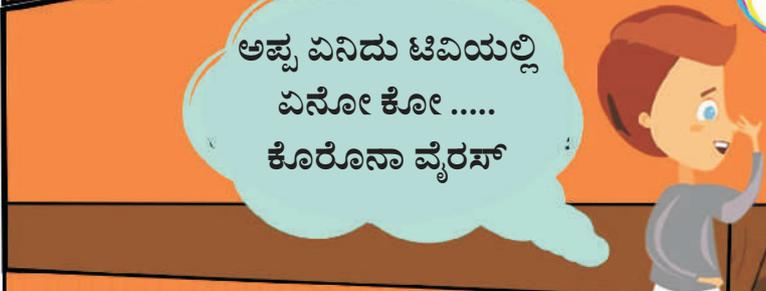
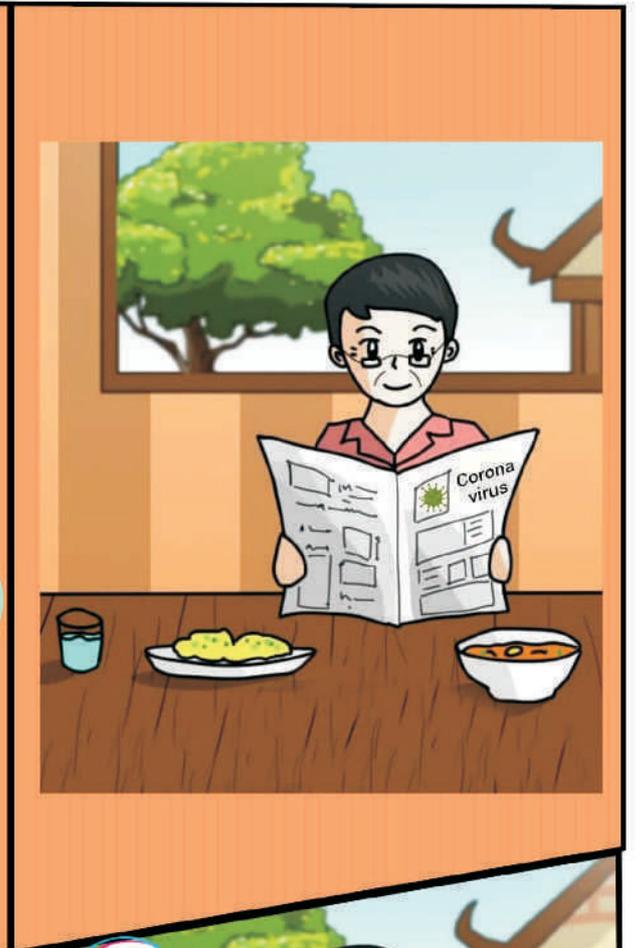
ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ **PGIMER** ಚಂಡಿಘಡ್ ಹಾಗೂ ಪಂಜಾಬ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಚಂಡಿಘಡ್ ಇವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾಮಿಕ್ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು ಸುರಕ್ಷಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಹಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳು ಕೊರೊನಾವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವಂತಾಗಲು ಕಾಮಿಕ್ ಕಥಾ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಾಯು ಒಬ್ಬ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜಾಗತಿಕ ನಾಗರಿಕನಾಗಿದ್ದು ಅವನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಸೂಪರ್ ಹೀರೋ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ, ಅವನನ್ನು ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿನ ಭಯ ಆತಂಕವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕರೆಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯ

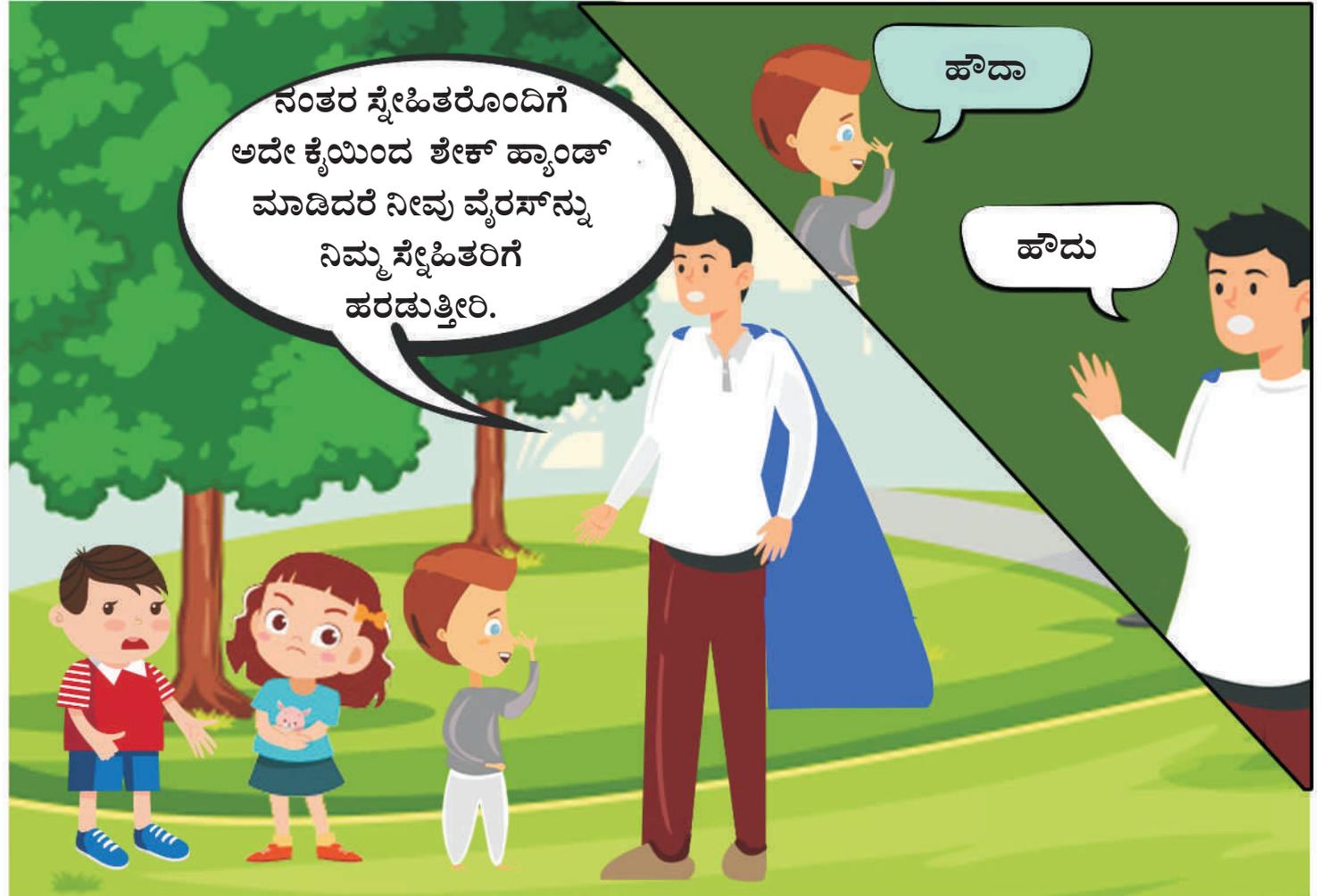

ಓಹ್ ಮಕ್ಕಳು ಭಯಭೀತರಾದಂತೆ
ಕಾಣುತ್ತದೆ.
ನಾನು ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ
ಮಾಡಲೇಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳೇ ಏನಾಯಿತು ?

ವಾಯು ನಮಗೆ ವೈರಸ್ ನ
ಸೋಂಕು ತಗಲಲು ಬೇರೆ
ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆಯೇ ?

ಹೌದು ವೈರಸ್‌ಗಳು ತೇಲುತ್ತವೆ
ಮತ್ತು ಗಾಳಿ ಮೂಲಕ
ಚಲಿಸುತ್ತವೆ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ

ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀವು ಸೀನುವಾಗ
ಅಥವಾ ಕೆಮ್ಮುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮೂಗು
ಮತ್ತು ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು
ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾವಾಗಲೂ
ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ
ವೈರಸ್
ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ?

ವೈರಸ್ ನಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಒಂದು ಸಲ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಂತರ ಅವುಗಳು ಜೀವಕೋಶವನ್ನು
ಬಂಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ.
ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ವೈರಸ್‌ಗಳನ್ನು
ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ನಮ್ಮ ಜೀವಕೋಶವನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ.

ವಾಯು ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಇತರೆ ವೈರಸ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ವಿವರಿಸಿ .

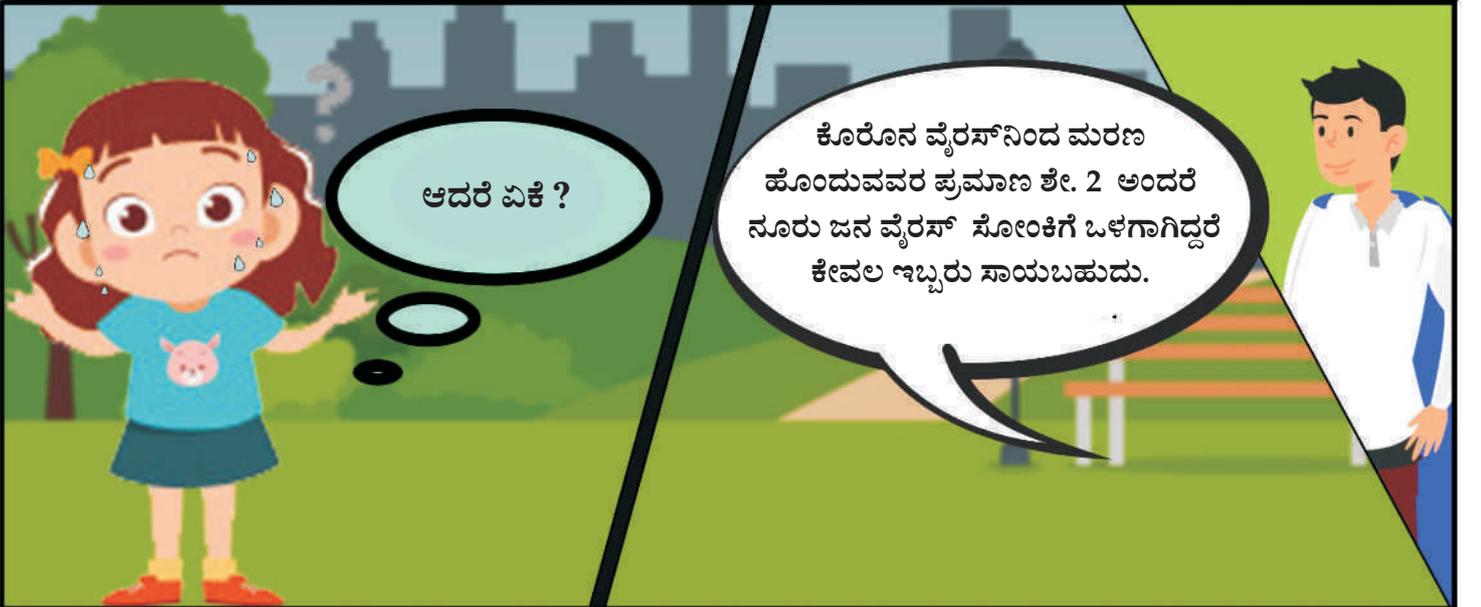
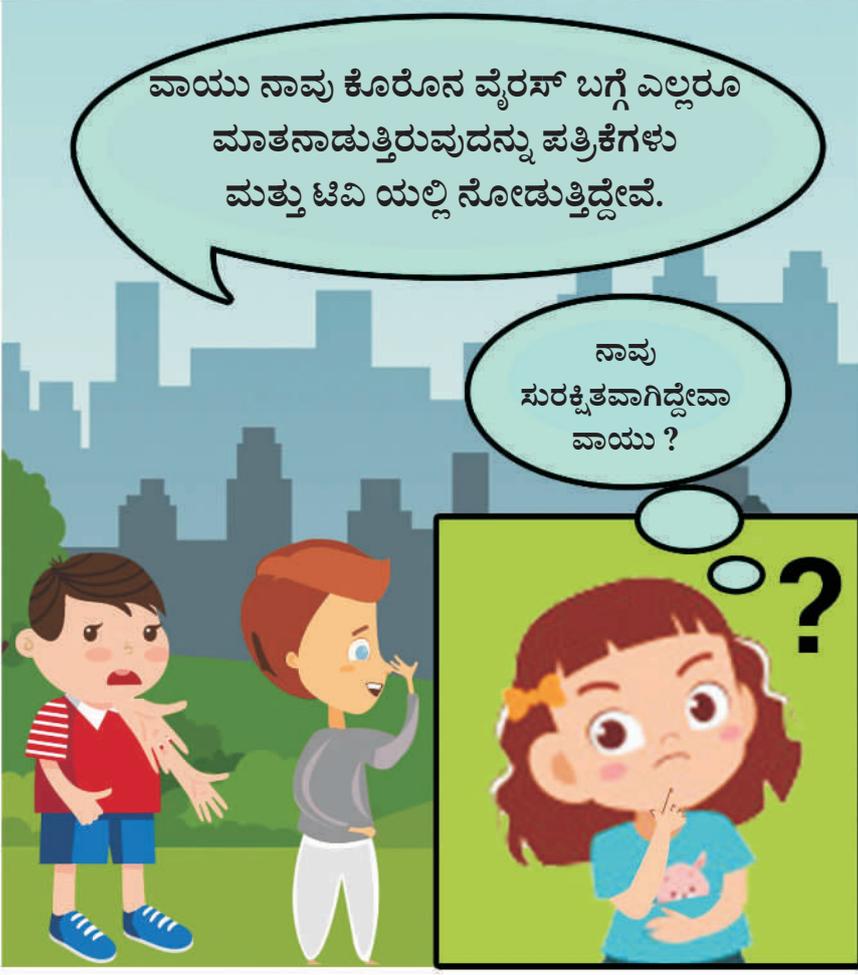
ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಇತರೆ ವೈರಸ್‌ಗಳಂತೆ ಅಂದರೆ ಶೀತ, ಜ್ವರ, ಮತ್ತು ಚಿಕನ್ ಪಾಕ್ಸ್ ವೈರಸ್‌ಗಳಂತೆ ಇದೆ.

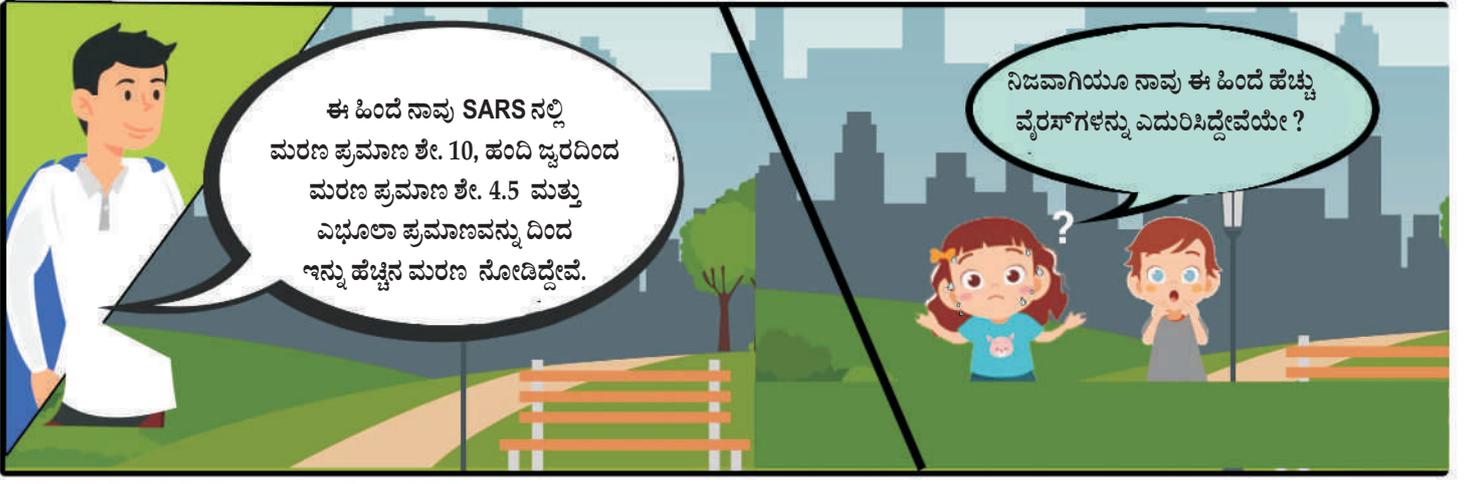

ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್‌ನ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು ?

ಕೆಮ್ಮು, ಶೀತ, ಜ್ವರ, ತಲೆನೋವು, ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ ಹಾಗೂ ಒಣಕೆಮ್ಮು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಈ ವೈರಸ್‌ನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ನಾವು SARS ನಲ್ಲಿ
ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 10, ಹಂದಿ ಜ್ವರದಿಂದ
ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 4.5 ಮತ್ತು
ಎಭೂಲಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ದಿಂದ
ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮರಣ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವು ಈ ಹಿಂದೆ ಹೆಚ್ಚು
ವೈರಸ್‌ಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದೇವೆಯೇ ?

ಹೌದು ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್
ನಿಂದ ಆಗುವ ಮರಣ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ
ಕಾರಣ ನಾವೆಲ್ಲರೂ
ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತೇವೆ.

ಅಂದರೆ ನಾವು ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಬಗ್ಗೆ
ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೇ ?

ಹೌದು ನಾವು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ
ಆದರೆ ನಾವು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು
ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಭಯಪಡಬಾರದು.

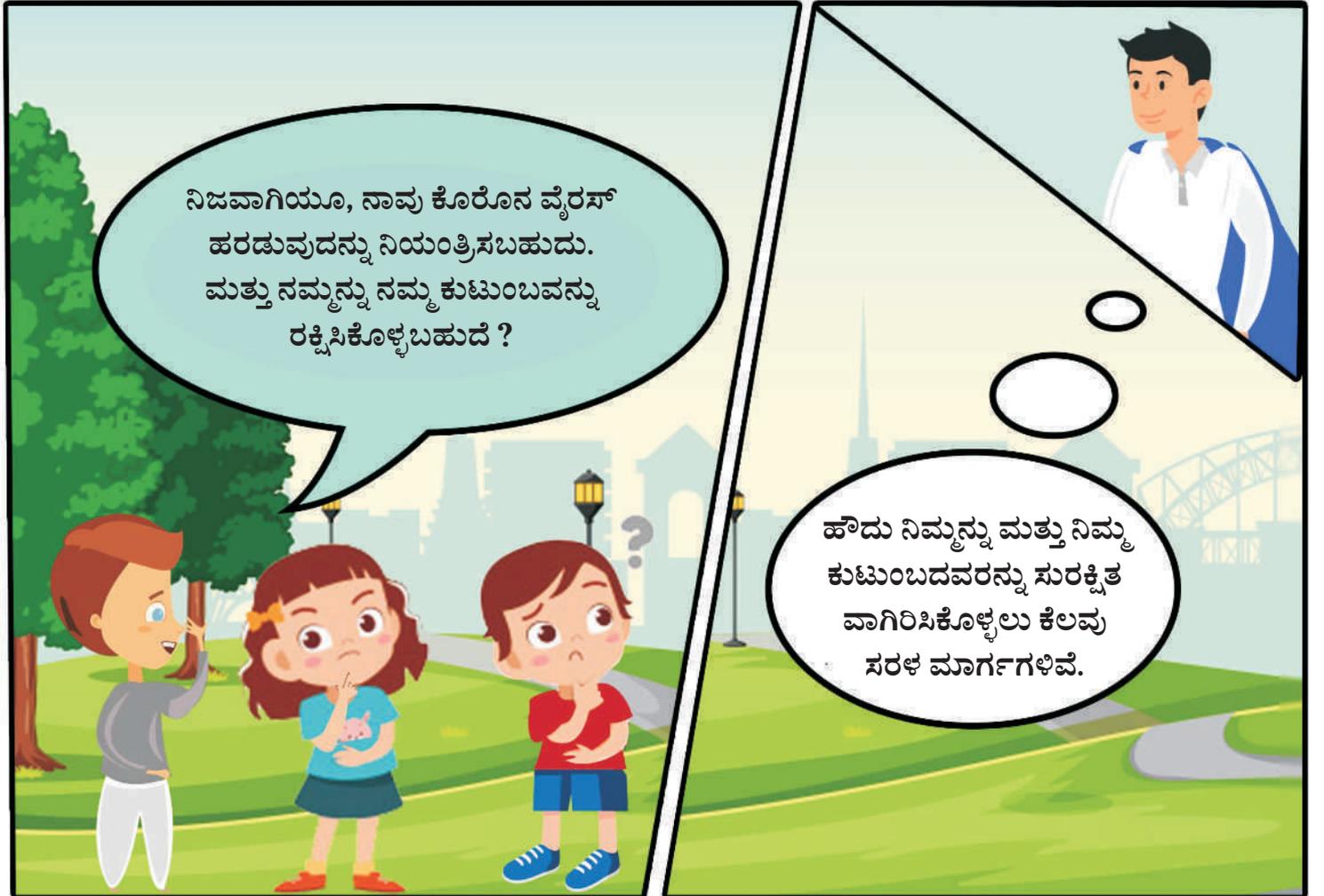

ಹೌದು ವಾಯು ನಾವು ಧೈರ್ಯವಂತರು ಹಾಗೂ
ಕೊರೊನ ವೈರಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಆತಂಕ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ .
ಆದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ವೈರಸ್ ನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು.
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮುನ್ನಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ನಾವು ಅದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ
ಸೋಲಿಸಬಹುದೆ ?

ಹೌದು ಮಕ್ಕಳೇ ಕೊರೊನ
ವೈರಸ್ ಹರಡುವುದನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸರಳ
ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ನೀವು
ಅದನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಹುದು.

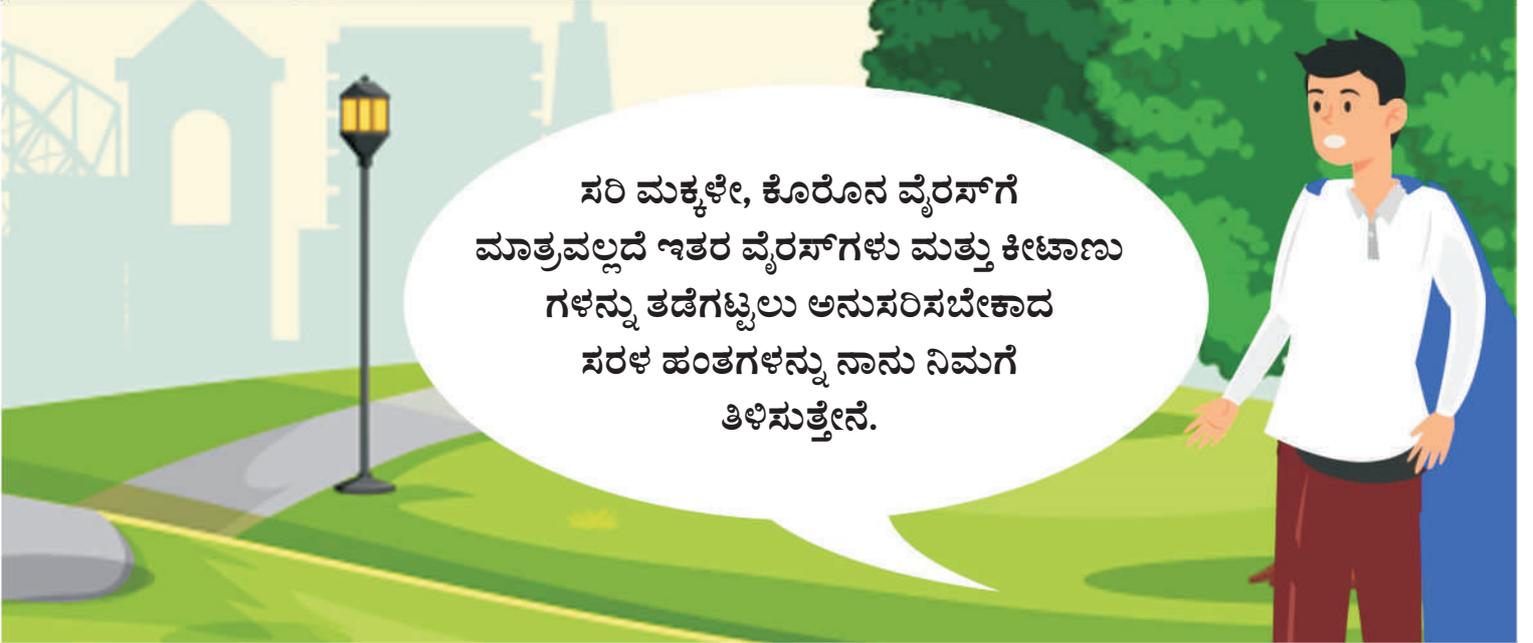
ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ನಾವು ಕೊರೊನ ವೈರಸ್
ಹರಡುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು.
ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆ ?

ಹೌದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ
ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ
ವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು
ಸರಳ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ.

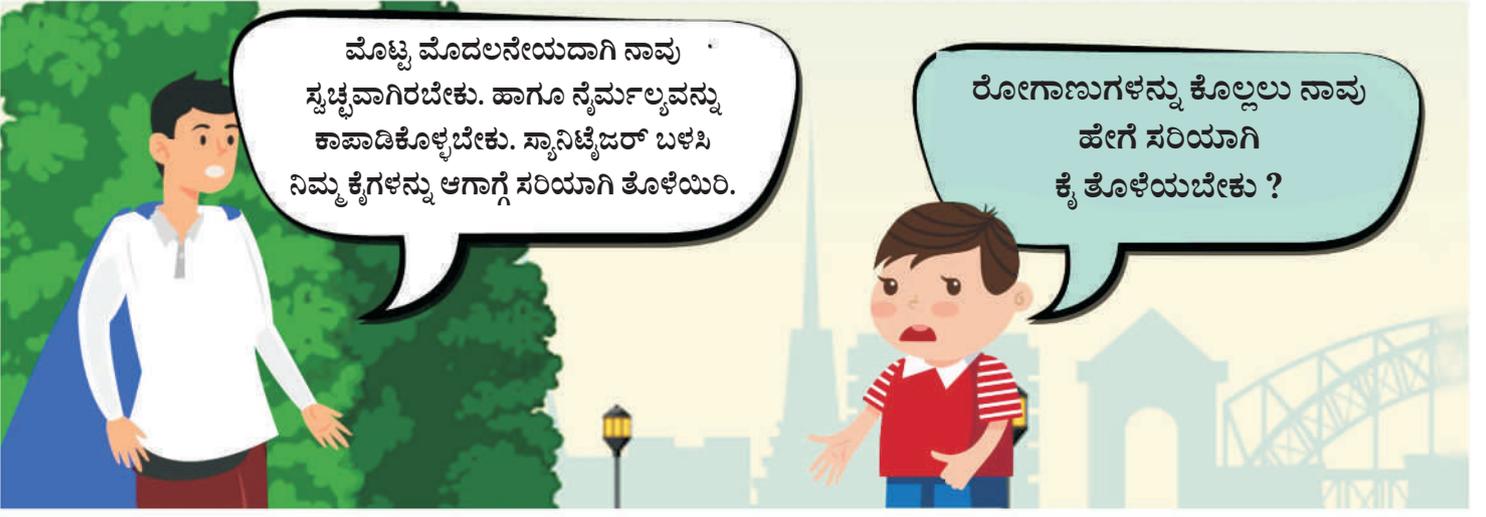

ವ್ಹಾವ್ !
ತುಂಬ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ
ವಿಚಾರ
ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ನ್ನು
ನಾವು ಸೋಲಿಸಬಹುದು.

ಸೋಂಕು
ನಿಯಂತ್ರಣದ ಬಗ್ಗೆ
ದಯವಿಟ್ಟು ನಮಗೆ
ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೇಳಿ !

ಸರಿ ಮಕ್ಕಳೇ, ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಗೆ
ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರ ವೈರಸ್ ಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟಾಣು
ಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ
ಸರಳ ಹಂತಗಳನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ
ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಾವು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ಯಾನಿಟೈಜರ್ ಬಳಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತೊಳೆಯಿರಿ.

ರೋಗಾಣುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನಾವು ಹೇಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೈ ತೊಳೆಯಬೇಕು ?

ಕೀಟಾಣು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು ಕೊಲ್ಲಲು ಆಗದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೈತೊಳೆಯಬೇಕು. ಈಗ 7 ಹಂತಗಳನ್ನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ

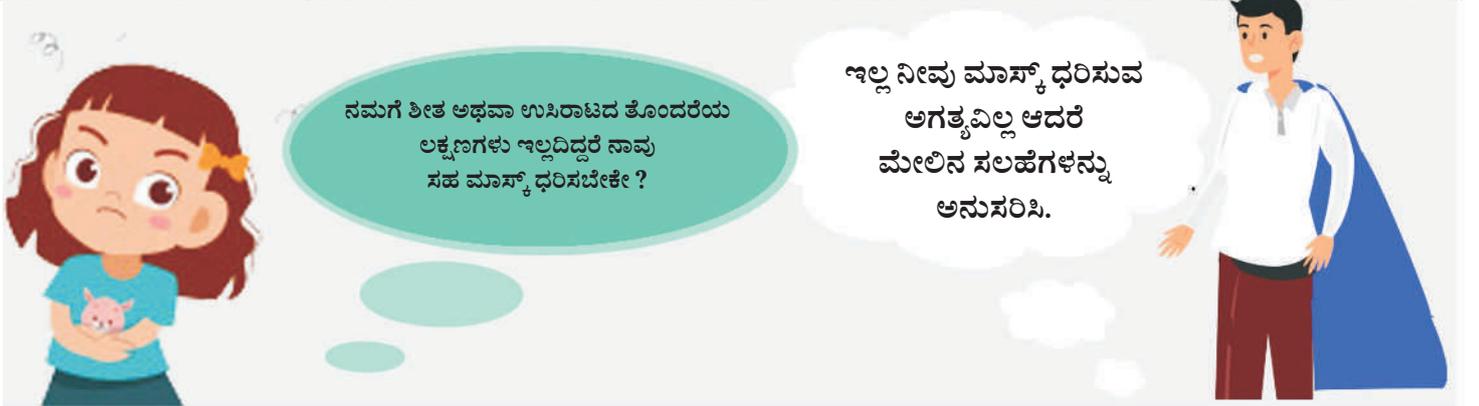
ಸರಿಯಾಗಿ ಕೈ ತೊಳೆಯುವ ವಿಧಾನ

ಹೀಗೆ ವಂದಿಸೋಣ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ದೂರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
(ಒಂದು ಮೀಟರ್)

ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸೇರಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ
ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ

ಓಹ್ ಅದಕ್ಕೆ
ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು
ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳೇ ತುರ್ತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ದಯವಿಟ್ಟು ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಪ್ರಯಾಣಿಸಬೇಡಿ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳು ವಾಯು !
ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು
ನಿಲ್ಲಿಸಲು ನಾವು ನಮ್ಮ ಪೋಷಕರಿಗೆ
ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಿಮಗೆ ಕೆಮ್ಮು, ಜ್ವರ, ಅಥವಾ ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ
ಇದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಮತ್ತು
ವೈದ್ಯರು ನೀಡಿದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ.

ಹಲೋ ಮಕ್ಕಳೇ

ಅದ್ಭುತ! ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಅಥವಾ
ಇತರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ಮೋಲಿಸಲು
ಇವು ಸರಳ ವಿಧಾನಗಳಾಗಿವೆ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳು ವಾಯು ! ಇವು
ಸರಳ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾವು
ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್‌ನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಹುದು.

ಹೌದು ಮಕ್ಕಳೇ ನಾವು ಒಟ್ಟಿಗೆ
ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಮತ್ತು
ಇತರೆ ಸೋಂಕುಗಳನ್ನು
ಸೋಲಿಸೋಣ

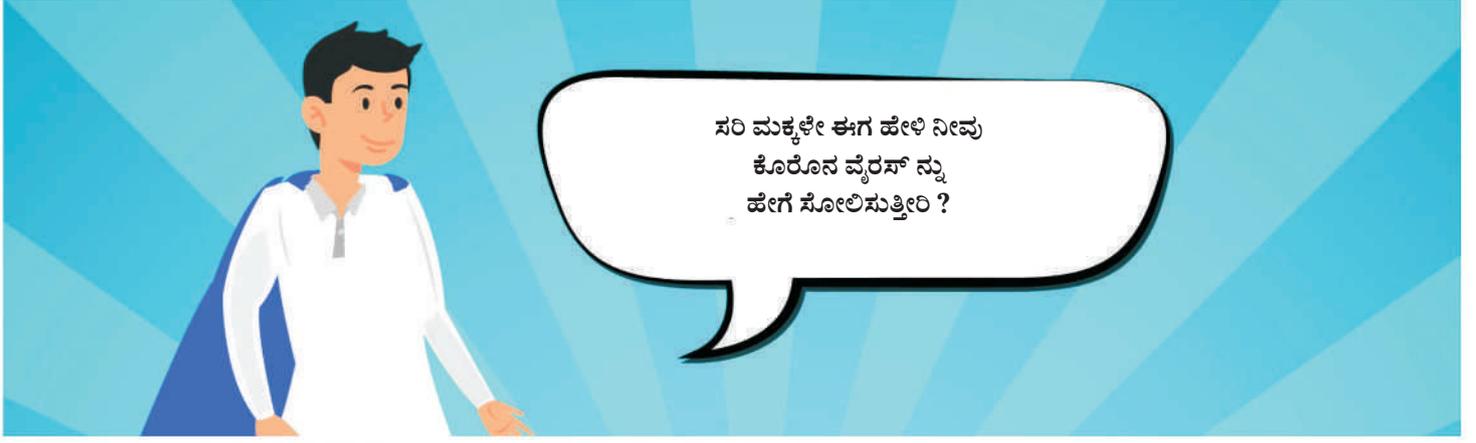
ಸರಳ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಸೋಂಕಿನ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸೋಣ
ಮತ್ತು ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ
ಹೀರೋ ಆಗೋಣ.

ಹೌದು
ಸೋಂಕಿನ ಸರಪಳಿಯನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸೋಣ

ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ದಯವಿಟ್ಟು
ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಕಲಿಸಿರಿ ಮತ್ತು
ಕಿಟಾಣುಗಳು ಮತ್ತು ವೈರಸ್‌ಗಳ
ಹರಡುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ
ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಲು ತಿಳಿಸಿ.

ಸರಿ ಮಕ್ಕಳೇ ಈಗ ಹೇಳಿ ನೀವು
ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ನ್ನು
ಹೇಗೆ ಸೋಲಿಸುತ್ತೀರಿ ?

ಕೈಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ
ತೊಳೆಯುವುದರಿಂದ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಂತರವನ್ನು
ಕಾಪಾಡುವುದರಿಂದ

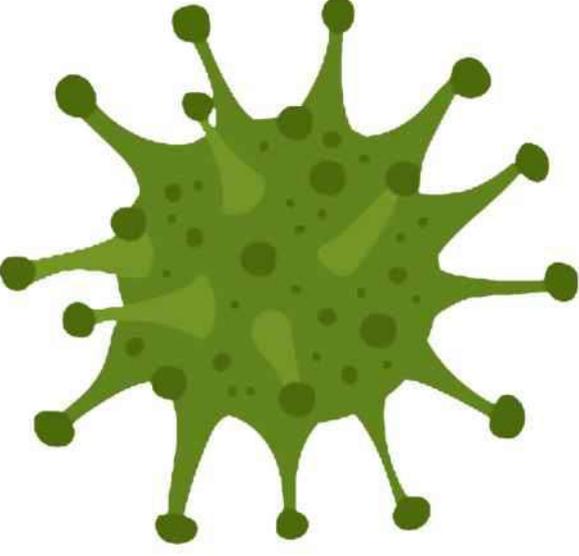
ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ
ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ
ವಂದಿಸುವುದರಿಂದ

ಸರಿಯಾಗಿ
ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು
ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ

ಅನಾರೋಗ್ಯವಿದ್ದರೆ
ವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆಯನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ.

ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್ ಕುರಿತು 9 ರಿಂದ 12 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ

ಕೊರೊನಾ ವೈರಸ್. ವೈರಸ್‌ಗಳ ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶೀತದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರ ತರಹದ ಉದಾಹರಣೆಗೆ : Middle East Respiratory Syndrome ಹಾಗೂ Severe Acute Respiratory Syndrome ದಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

ರೋಗದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಶೀತ, ಜ್ವರ, ಕೆಮ್ಮು, ಹಾಗೂ ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಂಭೀರ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಂಕು ನ್ಯೂಮೊನಿಯಾ Severe acute respiratory syndrome, ಕಿಡ್ನಿ ವೈಫಲ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸಾವನ್ನು ಸಹ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು.(ಮೂಲ- WHO)

ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ರಚನೆ

ಡಾ. ರವೀಂದ್ರ ಕೈವಾಲ್
ಅಡಿಷನಲ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಪರಿಸರ ಆರೋಗ್ಯ
ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಮೆಡಿಸಿನ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಹೆಲ್ತ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್.
PGIMER, ಚಂಡಿಘಡ್
khaiwal@yahoo.com, khaiwal.ravindra@pgimer.edu.in
ಡಾ. ಸುಮನ್ ಮೊರ್

ಆದಿತ್ಯ ಕೈವಾಲ್, ಅಂಕುರ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಚಂಡಿಘಡ್
ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಇಲಾಖೆ
ಪಂಜಾಬ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಚಂಡಿಘಡ್

ಕೊಡುಗೆ

ಆದಿತ್ಯ ಕೈವಾಲ್, ಅಂಕುರ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಚಂಡಿಘಡ್
ಅಕ್ಷಯ್ ಕೈವಾಲ್, ಚಿತ್ತಾರ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಚಂಡಿಘಡ್
ಅಂಚಿತ ತಾಕೂರ್ ಮತ್ತು ಕೃತಿದತ್, ಪಂಜಾಬ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಚಂಡಿಘಡ್
ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ : ಸೋನಾಲಿ ವರ್ಮ ಮತ್ತು ಶೃತಿ ಗೋವಿಲ್, ಪಂಜಾಬ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಚಂಡಿಘಡ್

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯ

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಡಿಸೀಸ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ (NSDC) New Delhi
ವರ್ಲ್ಡ್ ಹೆಲ್ತ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಷನ್ (WHO)

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಹೆಲ್ತ್ ಕೇರ್ ವಿತ್‌ಔಟ್ ಹಾರ್ಮ್ (HCWH)
ಪಬ್ಲಿಕ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಕಮಿಟಿ (CPCC)

